

Veilig op weg met een scootmobiel

Tekst: Cora Treuren-van Utrecht en Lucelle van de Ven-Stevens

Veel ergotherapeuten krijgen regelmatig te maken met hulpvragen rondom scootmobielgebruik. Naar aanleiding daarvan ontwikkelde Ergotherapie Nederland (EN) samen met Veilig Verkeer Nederland (VVN) een scootmobieltraining.

Uit een survey¹ van maart 2020 van Veilig Verkeer Nederland (VVN) en Ergotherapie Nederland (EN) blijkt dat veel ergotherapeuten maandelijks of zelfs wekelijks te maken krijgen met hulpvragen rondom scootmobielgebruik. Vaak worden deze cliënten doorverwezen door de gemeente via de Wmo of de cliënt gaat zelf naar de ergotherapie via de directe toegankelijkheid ergotherapie (DTE).

Angst tijdens het rijden en/of cognitieve problemen zijn veel voorkomende redenen waarom de cliënt bij de ergotherapeut aanklopt. Als ergotherapeuten een scootmobieltraining geven is dat eigenlijk altijd individueel. Gemiddeld besteedt een ergotherapeut 4,8 uur van de behandeltime aan het geven van scootmobieltraining. Een grote groep ergotherapeuten heeft zelf de middelen om een scootmobieltraining te geven. Tegelijkertijd geven zij aan dat zij graag gebruik zouden willen maken van een set van gestandaardiseerde materialen voor het geven van een training. Hierbij onderstrepen de ergotherapeuten het belang van maatwerk. De uitkomsten van het onderzoek, maar ook de wens voor een herziening van de NVE-standaard² over de scootmobiel, gaven aanleiding tot verdere samenwerking tussen VVN en EN om te komen tot het ontwikkelen van een scootmobieltraining.

Ontwikkeling

In de zomer van 2020 startte een werkgroep onder leiding van VVN en EN om te komen tot materialen voor de nieuwe scootmobieltraining. De werkgroep, bestaande uit ergotherapeuten, besprak de onderwerpen die aan bod

moeten komen in een scootmobieltraining. Deze onderwerpen werden bepaald op basis van het eerdere onderzoek en de ervaringen vanuit de praktijk. Ook is gekeken naar hoe de voortgang van de training inzichtelijk en meetbaar gemaakt kan worden. Als laatste is gesproken over de vorm waarin het materiaal aangeboden moet worden om maatwerk voor de cliënt mogelijk te maken. De concept-materialen zijn eind vorig jaar voorgelegd aan een aantal ergotherapeuten in een pilot. Op basis van de feedback uit deze pilotfase is het materiaal verder aangepast tot de huidige scootmobieltraining.

Materialen

Het doel van de scootmobieltraining is dat gebruikers vaker, veiliger en met meer zelfvertrouwen met hun scootmobiel kunnen deelnemen aan het verkeer. De scootmobieltraining bestaat uit verschillende onderdelen. De ergotherapeut kan, afhankelijk van de cliënt en diens context, een keuze maken uit de materialen die hij of zij inzet:

- De **Handleiding scootmobieltraining** geeft een overzicht van de manier waarop de scootmobieltraining tot stand is gekomen, hoe je een training opbouwt en op welke manier je de diverse materialen van de scootmobieltraining kunt gebruiken.
- De **Veilig op wegwijzer** is een checklist waarmee de cliënt zelf antwoord kan geven op de vraag: 'Kan ik veilig gebruikmaken van een scootmobiel?'. Deze checklist kan ook samen met de ergotherapeut worden ingevuld.
- De **Gebruikersscenariokaarten** kunnen ingezet worden als hulpmiddel om vast te stellen waarom en in welke situatie de cliënt een scootmobiel gebruikt of wil gebruiken.

- De **Basiskaarten** kunnen worden gebruikt om te onderzoeken in hoeverre de cliënt beperkingen ervaart of in hoeverre beperkingen aanwezig zijn die het gebruik van een scootmobiel hinderen. De basiskaarten zijn onderverdeeld in 6 thema's: Zicht, Gehoor, Kracht, Uithoudingsvermogen, Cognitie en Kennis. De basiskaart 'Kennis' gaat in op het testen en vergroten van de verkeerskennis.
- De **Oefenkaarten** bieden gerichte oefeningen om vaardigheden voor veilig scootmobielgebruik te oefenen in de context van de cliënt. Elke oefenkaart bestaat uit eenvoudige oefeningen op een verkeersluw terrein en bouwt vervolgens op naar complexere oefeningen in de dagelijkse omgeving van de cliënt.
- De **Opfriscursus** is een online vragenlijst om verkeerskennis en -inzicht te beoordelen. De vragenlijst is ook beschikbaar als printbare variant.
- De **Evaluatielijst scootmobielgebruik** kan door de ergotherapeut gebruikt worden om de vorderingen bij te houden. De evaluatielijst kan ook gebruikt worden als hulpmiddel om de voortgang met de cliënt te bespreken.
- De **Instructiefilmpjes** laten zien hoe de verschillende handelingen (van de oefenkaarten) op een veilige manier uitgevoerd moeten worden. Ook worden in filmpjes wat praktische tips gegeven.
- Het **Bewijs van deelname** kun je als ergotherapeut na het afronden van de training aan de cliënt meegeven.

Naast deze materialen kun je via de webshop van VVN nog het boekje *'Zo zit dat met je scootmobiel in het verkeer'* bestellen. Hierin staan alle relevante verkeersregels en afspraken voor scootmobielgebruikers. Ook publiceerde VVN een magazine over de scootmobiel met daarin ervaringsverhalen van scootmobielgebruikers, verdere achtergrondinformatie en een interview met een ergotherapeut. Dit magazine is verspreid onder Wmo-consultants, scootmobielleveranciers en huisartspraktijken. EN-leden kunnen de materialen gratis downloaden via de website. Wil je graag meewerken aan de evaluatie van de scootmobieltraining, dan kun je dat laten weten via de pagina waarop de materialen staan.

De ergotherapeut als deskundige

De samenwerking met VVN heeft een mooie set van materialen voor een scootmobieltraining opgeleverd. Daarnaast droeg het ook bij aan de positionering en profilering van de ergotherapie bij scootmobieltraining. Zowel in de materialen als in de verdere communicatie door VVN wordt de deskundigheid en betrokkenheid van de ergotherapeut bij het aanbieden van een scootmobieltraining onderstreept.

“Een scootmobiel geeft het gevoel van vrijheid weer terug.”³

Scholingen

Wil je meer weten? Na de zomer starten er twee scholingen bij de ErgoAcademie over het geven van scootmobieltraining:

- **Workshop scootmobieltraining**
In deze workshop leer je hoe je de materialen van de scootmobieltraining op een effectieve manier kan inzetten: hoe je (de benodigde functies, kennis en vaardigheden voor) het rijden met een scootmobiel kan evalueren, hoe je vorderingen in kaart kunt brengen en daarmee een advies ten aanzien van verkeersveiligheid naar de cliënt kunt uitbrengen.
- **Cognitieve evaluatie bij scootmobielgebruik**
Deze scholing gaat dieper in op hoe je het cognitief functioneren van de cliënt kunt beoordelen en hoe je jouw communicatie en behandeling aanpast op het leer-niveau van de cliënt.

Houd onze website en nieuwsbrief in gaten voor verdere informatie over deze scholingen.

Bronnen

1. Bronswijk, E. (2020). *Rapportage Scootmobieltraining. Veilig Verkeer Nederland, in samenwerking met Ergotherapie Nederland*. Amersfoort: Veilig Verkeer Nederland.
2. Kommers, M. & Musters, N. (2003). *NVE Standaard. Ergotherapeutische standaard voor training met elektrische rolstoel en scootmobiel. Handleiding & stroomschema*. Utrecht: Nederlandse Vereniging voor Ergotherapie.
3. Uit: Wolff Schoemaker, F. Kamphuis, A. & Bos, M. (2019). Deep dive scootmobiel. In opdracht van Veilig Verkeer Nederland. 11 september 2019, Amsterdam.